

KONIUGACJA –M, - SZ

KOŃCÓWKI OSOBOWE

koniugacja	zakończenie tematu	lp.		lm.		przykłady
-m -sz	a e	ja ty on, ona, ono	-m -sz -∅	my wy oni, one	-my -cie -ją / -ą*	kochać oglądać jeść wiedzieć

* Jeśli temat czasownika kończy się na samogłoskę, to ze względów fonetycznych między tematem a końcówką osobową -ą dodajemy -j- w 3. os. lm., np. *oni kochają, one mają*. Reguła ta nie dotyczy czasowników *dać, jeść i wiedzieć* (oraz czasowników od nich pochodzących), które przed końcówką osobową mają rozszerzenie -dz-, np. *dać – dadzą, jeść – jedzą, powiedzieć – powiedzą, wiedzieć – wiedzą*.

3 Romek jest taki aktywny!

mieć (x2) / uwielbiać / być / grać (x2) / pływać / jeść / pytać / odpoczywać / biegać (x2) / kochać / odpowiadać / oglądać / wracać / spędzać / zamawiać / uśmiechać się

Romek *jest* studentem informatyki. To młody i bardzo aktywny chłopak. Jest też miły i przystojny. Koleżanki z grupy go ..... W poniedziałek wieczorem Romek ..... z Antkiem w tenisa. We wtorek ..... trening na siłowni. Czasem ..... z psem w parku. W środę zwykle idzie na basen i ..... dwie godziny. On ..... pływanie. W czwartek ..... z kolegami w piłkę nożną. Potem wszyscy idą do pubu, ... piwo i ..... mecz w telewizji. W piątek studenci chodzą na imprezy, ale nie Romek. On ..... trening koszykówki. W sobotę rano znowu ..... w parku albo w lesie. Potem ..... do domu, bierze szybki prysznic i ..... obiad. Po południu ..... czas ze swoją dziewczyną Mileną. Znajomi ..... go: „Stary, kiedy ty .....?”. Romek wtedy ..... i ..... , że będzie odpoczywać na emeryturze.

KONIUGACJA - (I) Ę , ISZ/-YSZ

1. W odmianie czasowników, których temat kończy się na c, dz, l, s, z, samogłoska i nie występuje w formach 1. os. lp. i 3. os. lm. Bezokolicznik kończy się na -ić lub -ieć.

koniugacja	zakończenie tematu	końcówki osobowe				przykłady
		lp.		lm.		
-ę -isz	c dz l s z	ja ty on, ona, ono	-ę -isz -i	my wy oni, one	-imy -icie -ą	placić widzieć palić nosić wozić

Alternacje występują w temacie 1. os. lp. i 3. os. lm., kiedy temat zakończony jest na si, ści, zi, ździ, czci.
W pozostałych osobach temat jest taki sam jak w bezokoliczniku.

bezokolicznik	alternacja	ja	ty	oni / one
musieć	si → sz	muszę	musisz	muszą
czyścić	ści → szcz	czyszczę	czyścisz	czyszczą
wozić	zi → ź	wozę	wozisz	wożą
jeździć	ździ → źdź	jeżdżę	jeździsz	jeżdżą
uczcić	czci → czcz	uczczę	uczczisz	uczczą

2. W odmianie czasowników, których temat kończy się na b, f, m, n, p, w, samogłoska i występuje we wszystkich formach osobowych. Bezokolicznik kończy się na -ić.

koniugacja	zakończenie tematu	końcówki osobowe				przykłady
		lp.		lm.		
-ię -isz	b f m n p w	ja ty on, ona, ono	-ię -isz -i	my wy oni, one	-imy -icie -ią	robić potrafić uruchomić tęsknić kupić bawić się

KONIUGACJA -ę, -ysz

Do tej grupy koniugacyjnej należą czasowniki, których temat zakończony jest na *cz, rz, sz, ż*, a bezokolicznik kończy się na *-yć* lub *-eć*. Charakterystyczna dla tej koniugacji samogłoska *y* nie występuje w 1 os. lp. i 3 os. lm.

koniugacja	zakończenie tematu	końcówki osobowe				przykłady
		lp.		lm.		
-ę -ysz	CZ RZ SZ Ż	ja	-ę	my	-ymy	<i>tańczyć</i> <i>marzyć</i> <i>słyszeć</i> <i>ułożyć</i>
		ty	-ysz	wy	-ycie	
		on, ona, ono	-y	oni, one	-ą	

3. Niektóre czasowniki, np. *bać się, kroić, stać*, w 1. os. lp. i 3. os. lm. mają w temacie przyrostek *-j-*. Ponadto w formach osobowych czasowników *bać się* i *stać* zachodzi alternacja samogłoskowa *a:o*.

bezokolicznik	lp.			lm.		
	ja	ty	on / ona / ono	my	wy	oni / one
<i>stać</i>	<i>stoję</i>	<i>stoisz</i>	<i>stoi</i>	<i>stoimy</i>	<i>stoicie</i>	<i>stoją</i>
<i>bać się</i>	<i>boję się</i>	<i>boisz się</i>	<i>boi się</i>	<i>boimy się</i>	<i>boicie się</i>	<i>boją się</i>
<i>kroić</i>	<i>kroję</i>	<i>kroisz</i>	<i>kroi</i>	<i>kroimy</i>	<i>kroicie</i>	<i>kroją</i>

3 W domu jest tyle pracy!

Renata: Adam, a ty pomagasz w domu?

Adam: Oczywiście! Rano *budzę* (budzić) dzieci i ..... (karmić) kota.

Renata: To niewiele!

Adam: Nieprawda! Często ..... (chodzić) też na zakupy.

Renata: Zakupy to przyjemność!

Adam: Nie zawsze! Poza tym ..... (wozić) dzieci do szkoły i na basen.

Renata: A ..... (musieć) gotować?

Adam: Czasami tak, na przykład dzisiaj ..... (smażyć) łososia z czosnkiem.

Renata: ..... (Smażyć) rybę?! To niezdrowo!

Adam: No nie wiem... A jakie są twoje obowiązki domowe?

Renata: Ja... Nie mam dużo czasu, bo ciągle ..... (dzwonić) do klientów.

Adam: ..... (Dzwonić) do klientów, kiedy jesteś w domu?!

Renata: Niestety, często ..... (musieć) pracować po godzinach.

Adam: Chyba ..... (cierpieć) na pracoholizm!

5 Co ona robi?

płacić kartą / widzieć kota / lecieć samolotem / mówić po polsku / martwić się egzaminem / palić papierosy / nudzić się w pracy / siedzieć na krześle / myśleć o miłości / bawić się z psem

1. Płacę kartą. (ja)
2. .... (ty)
3. .... (on)
4. .... (ona)
5. .... (pani)
6. .... (my)
7. .... (wy)
8. .... (oni)
9. .... (one)
10. .... (panowie)

6 Musisz już wracać?

musieć / woleć / jeździć / chodzić

1. Przepraszam, *muszę* (ja) już wracać do domu.
2. (Wy) ..... kino czy teatr?
3. W weekendy państwo Maliccy ..... na wieś.
4. Uczniowie ..... robić prace domowe.
5. Zwykle w piątek wieczorem ..... (ja) się uczyć.
Dlatego nie ..... na imprezy.
6. Dziewczyny zwykle ..... pić wino niż whisky.
7. Czy często ..... (ty) na boks?
8. Na urlop zawsze ..... (my) w lipcu, bo jest ładna pogoda.
9. (Ja) ..... ryż niż ziemniaki.
10. Nie pamiętam, kiedy Olga ..... na basen.

KONIUGACJA -Ę, -ESZ

konjugacja	zakończenie tematu	zakończenie bezokolicznika	końcówki osobowe		przykłady
			lp.	lm.	
-ę -esz	spółgłoska	-ć -ać -ąć -ieć -nąć -ować -iwać -ywać	-ę -(i)esz -(i)e	-(i)emy -(i)ecie -ą	bić pisać wziąć chcieć kopnąć pracować oszukiwać pokazywać

Najczęściej używane czasowniki tej koniugacji to m.in.: *bić się, brać, chcieć, czuć, istnieć, iść, jechać, móc, myć, pić, piec, pisać, pomóc, pójść, śmiać się, zostać.*

Do koniugacji -ę, -esz należy też duża grupa czasowników zakończonych w bezokoliczniku na -ować. Odmieniają się one przez osoby w czasie teraźniejszym według następującego schematu: *gotować – gotuje, gotujesz, gotuje, gotujemy, gotujecie, gotują.*

1 Czym oni się zajmują?

gotować / reperować / trenować / fotografować / studiować / budować / projektować / ratować / malować / podróżować

- Mechanik *reperuje* samochód. Mechanicy *reperują* samochód.
- Lekarz ..... życie. Lekarze ..... życie.
- Inżynier ..... autostradę. Inżynierowie ..... autostradę.
- Student ..... na Politechnice Warszawskiej. Studenci ..... na Politechnice Warszawskiej.
- Turysta ..... po Australii. Turyści ..... po Australii.
- Architekt ..... galerię handlową. Architekci ..... galerię handlową.
- Malarz ..... obraz. Malarze ..... obraz.
- Sportowiec ..... do mistrzostw świata. Sportowcy ..... do mistrzostw świata.
- Kucharz ..... pyszną zupę. Kucharze ..... pyszną zupę.
- Fotograf ..... piękny widok. Fotografowie ..... piękny widok.

2 Tak czy nie?

- A: (Czy) *Przygotowujesz się do egzaminu?*
B: Tak, przygotowuję się do egzaminu.
- A: .....?
B: Nie, nie nocujemy w hostelu.
- A: ..... (państwo)?
B: Tak, interesujemy się polską kulturą.
- A: .....?
B: Tak, pakuję już walizkę na urlop.
- A: .....?
B: Tak, to dziecko już pisze.
- A: .....?
B: Nie, Ania jutro nie pracuje.
- A: .....?
B: Tak, idziemy z wami do kina na nowy film Quentina Tarantino.
- A: .....?
B: Tak, nauczycielka zadaje dużo pracy domowej.
- A: .....?
B: Nie, nie zostajemy na weekend w domu.
- A: ..... (panie)?
B: Tak, pijemy czerwone wino.